

Пашковський
В'ячеслав Францович

Інституційний механізм інформаційної безпеки України в умовах гібридної війни: характер та перспективи трансформацій

УДК 329.09.5
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-1.11>

Пашковський В'ячеслав Францович
аспірант
Національного інституту
стратегічних досліджень
вул. Пирогова, 7А, Київ, Україна

Стаття орієнтована на розгляд процесу формування трансформаційних змін та можливих перспектив розвитку інституційного механізму як важливого компонента забезпечення інформаційної безпеки України в умовах гібридної війни. Метою дослідження є визначення проблемних аспектів чинного інституційного механізму у сфері інформаційної безпеки з окресленням перспектив удосконалення його функціонування на протипагу інформаційній агресії РФ.

Розгляд інституційного забезпечення інформаційної безпеки країни об'єктивно передбачає застосування системного підходу і водночас системного методу аналізу його суб'єктів як цілісного механізму, що базується на внутрішньому взаємозв'язку його складових частин. Водночас серед методів дослідження слід назвати структурно-функціональний підхід, що передбачає аналіз системи взаємозв'язку і взаємозалежності елементів інституційного механізму в єдиному комплексі його функціонування. Серед методів дослідження слід назвати політологічний аналіз, що забезпечує можливість аналітичного розгляду системи функціонування елементів інституційного механізму політики інформаційної безпеки з прогнозуванням перспектив його розвитку.

У статті окреслено дослідницькі та доктринальні підходи до визначення суб'єктів інституційного механізму з тенденцією трансформаційних змін у системі центральних органів влади (відповідальних за сферу інформаційної безпеки), що ускладнює цілеспрямованість функціонування механізму як цілісної системи. Серед проблемних аспектів інституційного забезпечення сфери інформаційної безпеки слід назвати роз'єднаність чинних у її межах міністерств і відомств гуманітарного та силового блоку; дублювання функціональних повноважень інституцій за відсутності чітко встановленого рівня відповідальності залучених до інституційного механізму структур.

Зазначено, що перспектива вдосконалення процесу функціонування інституційного механізму інформаційної безпеки може бути пов'язана з потенціалом РНБО, зокрема, у вимірі формування міжвідомчого центру як моніторингового, комунікативного, контролюючого органу в системі відповідних структур. Прикладом є Національний координаційний центр кібербезпеки, утворений відповідно до Рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію кібербезпеки України» від 27 січня 2016 року.

Ключові слова: інституційний механізм, інформаційна безпека, координація, РНБО.

Вступ. Аналізуючи специфіку організаційно-правового забезпечення інформаційної безпеки, дослідники звертають особливу увагу на діяльність певних суб'єктів інформаційної політики (фізичних осіб, юридичних осіб, об'єднань громадян, суб'єктів владних повноважень), тобто інституційний механізм з реалізації інформаційної функції, спрямованої на забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації [1, с. 79]. В умовах інформаційної війни з боку РФ це є спроможністю захистити суспільство від ворожих інформаційних впливів, зберегти національну ідентичність як найважливішу передумову збереження суверенітету та національної суб'єктності держави.

Слід зазначити, що від початку російсько-українського конфлікту в системі інституційного механізму інформаційної безпеки України було вжито певних реорганізаційних заходів зі зміцнення спроможності держави протистояти ворожим інформаційним впливам. Втім, сам процес реорганізації інституційного механізму не набув завершеного

характеру, зберігаючи тенденції суперечливості як щодо визначення та співвідношення складових частин інституційного механізму, так і стосовно опрацювання загальних тенденцій його функціонування відповідно до окреслених інформаційних загроз. Це зумовлює актуальність теми інституційного механізму інформаційної безпеки для наукового осмислення, її роль в аспекті практичної діяльності України у зазначеній сфері.

Мета та завдання. Метою статті є аналітичний розгляд процесу трансформаційних змін інституційного механізму інформаційної безпеки України в умовах гібридної війни з окресленням проблемних аспектів, які характеризують його функціонування на сучасному етапі. Серед спеціальних напрямів осмислення теми слід назвати визначення можливих перспектив удосконалення інституційного механізму відповідно до завдань, які характеризують політику держави в інформаційній сфері.

Методи дослідження. Розгляд інституційного забезпечення інформаційної безпеки країни об'єктивно передбачає застосування системного

підходу і водночас системного методу аналізу його суб'єктів як цілісного механізму, що базується на внутрішньому взаємозв'язку його складових частин. Водночас серед методів дослідження слід назвати структурно-функціональний підхід, що передбачає аналіз системи взаємозв'язку і взаємозалежності елементів інституційного механізму в єдиному комплексі його функціонування. Серед методів дослідження слід назвати політологічний аналіз, що забезпечує можливість аналітичного розгляду системи функціонування елементів інституційного механізму політики інформаційної безпеки з прогнозуванням перспектив його розвитку.

Результати. Інституційний механізм інформаційної безпеки – це особлива структурна складова частина державного механізму, що забезпечує створення норм і правил, які регулюють взаємодію різних суб'єктів в інформаційній сфері щодо запобігання загроз інформаційній безпеці. Оскільки інституційний механізм (від загального уявлення про інституціоналізацію як процесу визначення й закріплення в системі певних норм, правил, статусів, ролей, здатних діяти у напрямі реалізації окремих суспільних завдань) є складним і багатоплановим явищем [2], в науковій літературі використовуються найрізноманітніші методологічні підходи до його дослідження.

Одним із таких підходів, зокрема, визнається поглиблений аналіз функціонального спрямування інституційного механізму у сфері інформаційної безпеки, що, відповідно до позиції низки аналітиків, може синхронізуватися із загальним уявленням про функції інституційного механізму, включаючи інтеграцію агентів в один інститут задля здійснення спільної діяльності в рамках загальних статусів і норм; диференціювання норм і статусів, а також суб'єктів та агентів різних інститутів, що розділяють та ігнорують їхні вимоги; регламентацію взаємодії інституту та його агентів відповідно до встановлених вимог; здійснення переведення нових вимог у реальну практику; забезпечення відтворення рутинних інновацій; субординацію та координацію відносин між суб'єктами, які належать до різних інститутів; інформування суб'єктів про нові норми й правила поведінки; регулювання діяльності суб'єктів; контроль за виконанням норм, правил та угод [3, с. 44].

З іншого боку, в колі уваги науковців перебуває виокремлення складових частин (суб'єктів) інституційного механізму забезпечення інформаційної безпеки з аналізом характеру їх впливу на політику держави у зазначеній сфері. Так, з огляду на формат суб'єктів інституційний механізм може розглядатися у широкому й вузькому розумінні. У вузькому значенні інституційний механізм інформаційної безпеки охоплює виключно державні інституції, задіяні в процесі формування та впровадження політики інформаційної безпеки. У широ-

кому значенні, крім інститутів державної влади, до його складу входять також інститути громадянського суспільства. Перелік інституцій, які можуть брати участь у проведенні політики або виробленні конкретних політичних рішень, практично невичерпний, і він не обмежується лише органами державної влади та місцевого самоврядування. Так, опрацювання будь-якої проблеми, пов'язаної з політикою інформаційної безпеки, може бути доручене певним науковим установам або групам експертів [4, с. 172].

Водночас навіть обмеження розгляду інституційного механізму певним форматом суб'єктів не окреслює однозначно визначеного в наукових колах уявлення про інституційне забезпечення інформаційної сфери. Прикладом поширеного підходу до сприйняття інституційного механізму інформаційної безпеки є вимір загальної системи національної безпеки, орієнтованої на інформаційну сферу. Так, посилаючись на документальну базу урядового рівня на етапі, що передував агресії РФ проти України, дослідник О. Стоєцький визначає інституційний механізм інформаційної безпеки як організовану державою сукупність суб'єктів державних органів, громадських організацій, посадових осіб та окремих громадян, об'єднаних цілями та завданнями щодо захисту національних інтересів, що здійснюють узгоджену діяльність у межах законодавства України [5, с. 162].

Відповідно до Концепції (основ державної політики) національної безпеки України (1997 рік), до інституційного механізму інформаційної безпеки віднесені в цьому разі такі суб'єкти, що формують систему національної безпеки, як український народ; Верховна Рада України; Президент України; Рада національної безпеки і оборони України; Кабінет Міністрів України; Конституційний Суд України; суди загальної юрисдикції; Прокуратура України; Національний банк України; міністерства та інші центральні органи виконавчої влади; Воєнна організація держави [6].

Своєрідне бачення інституційного механізму інформаційної безпеки подає О. Твердохліб, що формує таке уявлення про зазначений механізм на засадах контент-аналізу положень органів державної законодавчої і виконавчої влади, інших державних органів та установ щодо їхніх функціональних повноважень в умовах розгорнутої агресії РФ. «Так, сьогодні в Україні державне регулювання й управління інформаційною сферою здійснюється за такими основними напрямками і такими суб'єктами.

Законодавча гілка влади:

– визначення державної політики у сфері інформації та інформаційної безпеки, забезпечення свободи слова, права громадян на інформацію, регламентацію діяльності засобів масової інформації та Інтернету, рекламної діяльності

в Україні здійснює Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики;

- визначення державної політики у сфері розвитку інформаційного суспільства, інформатизації, електронного урядування, документообігу та цифрового підпису, електронних інформаційних ресурсів, поштового зв'язку, телекомунікацій, програмування, кібербезпеки, технічного та криптографічного захисту інформації, використання радіочастотного ресурсу України здійснює Комітет Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.

Виконавча гілка влади:

- забезпечення інформаційного суверенітету України, поширення суспільно важливої інформації, забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів здійснює Міністерство інформаційної політики України;

- регламентацію діяльності друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств, формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства, створення й функціонування державної системи страхового фонду документації здійснює Міністерство юстиції України;

- формування та реалізацію державної політики у сферах культури та мистецтв, державної мовної політики, кінематографії здійснює Міністерство культури України;

- державне регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку здійснює Національна комісія, що провадить державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації;

- регулювання галузі телерадіомовлення здійснює Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення;

- формування та реалізацію державної політики у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сферах здійснює Державний комітет телебачення і радіомовлення України;

- реалізацію державної політики у сфері інформатизації, електронного урядування, формування й використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства здійснює Державне агентство з питань електронного урядування України;

- формування та реалізацію державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України здійснює Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України;

- реалізацію державної політики у сфері архівної справи, діловодства та створення й функціонування державної системи страхового фонду документації здійснює Державна архівна служба України;

- реалізацію державної політики у сфері статистики здійснює Державна служба статистики України;

- забезпечення інформаційної безпеки, захисту національного інформаційного простору здійснюють Служба безпеки України, Міжвідомча комісія з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України;

- здійснення розвідувальної діяльності, зокрема в інформаційній сфері, провадить Служба зовнішньої розвідки України» [7, с. 168–169].

Окрім того, слід враховувати те, як продовжує зазначений дослідник, «що в органах державної влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях сформовано структурні підрозділи, які відповідають за реалізацію інформаційної політики за всіма вищезазначеними напрямками або певною їх частиною. Вони також становлять невід'ємну складову частину інституційного середовища формування й реалізації державної інформаційної політики України» [7, с. 169].

Такий підхід, сформований за часи активної фази агресії РФ проти України, є практичним виміром як певної комплексності (в уявленнях науковців) структурної будови, так і функціональної спроможності інституційного механізму у вимірі забезпечення інформаційної безпеки за умов гібридної війни. Додатково відбувається визначення суб'єктів інституційного механізму інформаційної безпеки в низці розробок науковців з акцентуванням у цьому аспекті на етапі 2014–2019 років на вищих органах влади й державних особах, які мають здійснювати загальне керівництво та координацію у сфері національної безпеки і оборони (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України) та широкого кола органів виконавчої влади, які безпосередньо забезпечують державну політику у сферах інформаційної безпеки [8; 9].

В колі уваги об'єктивно перебувають законодавчі та доктринальні документи урядового рівня з визначенням складових частин інституційного механізму забезпечення як національної безпеки загалом, так і інформаційної безпеки України зокрема. За Законом України «Про основи національної безпеки України» від 2003 року (втратив чинність на підставі Закону від 21 червня 2018 року), до суб'єктів національної безпеки України віднесено Президента України; Верховну Раду України; Кабінет Міністрів України; Раду національної безпеки і оборони України; міністерства та інші центральні органи виконавчої влади; Національний банк України; суди загальної юрисдикції; прокуратуру України; Національне антикорупційне бюро України; відповідно до доповнень від 16 липня 2015 року, місцеві державні

адміністрації та органи місцевого самоврядування; Збройні Сили України, Службу безпеки України, Службу зовнішньої розвідки України, Державну прикордонну службу України та інші військові формування, утворені відповідно до законів України; відповідно до змін від 15 грудня 2005 року, органи й підрозділи цивільного захисту; відповідно до доповнень від 12 лютого 2015 року, громадяни України, об'єднання громадян [10]. Втім, щодо оновленого Закону «Про національну безпеку України» від 2018 року, то проблема суб'єктів інституційного механізму національної безпеки не знайшла в ньому чіткого виокремлення поза вимірів реалізації демократичного цивільного контролю у цій сфері з боку Президента України, Верховної Ради України, РНБО України, Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, судового контролю, громадського нагляду; визначення складу, структурних компонентів сектору безпеки і оборони та реалізації керівництва у зазначених сферах [11].

Щодо Доктрини інформаційної безпеки (2017 рік), то механізмами її реалізації визнано Раду національної безпеки і оборони України, Кабінет Міністрів України, Міністерство інформаційної політики України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство оборони України, Міністерство культури України, Державне агентство України з питань кіно, Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Службу безпеки України, Розвідувальні органи України, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національний інститут стратегічних досліджень [12].

Узагальнення зазначеного дає можливість виокремити в горизонтальній площині значне коло центральних органів влади (включаючи силовий блок структур), які стосуються інформаційної безпеки в Україні. Втім, тенденцією залишається відсутність у чинному законодавстві чіткого визначення системи відповідних структур з окресленням рівня відповідальності кожного окремого органу виконавчої влади щодо забезпечення інформаційної безпеки та рівня підпорядкованості органів виконавчої влади в інформаційній сфері зазначеним у наукових джерелах контролюючим суб'єктам, зокрема Президенту України, КМ України, РНБО.

Крім того, тенденцією залишається змінюваність інституційного механізму, безпосередньо орієнтованого на забезпечення інформаційної безпеки України. Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року було утворено Міністерство інформаційної політики, яке, відповідно до наданих йому функціональних повноважень, визнавалось головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну

політику у сферах інформаційного суверенітету України [13], а саме здатності держави контролювати й регулювати потоки інформації поза межами держави, задля дотримання законів України, прав і свобод громадян, гарантування національної безпеки. Серед окреслених завдань Міністерства слід назвати координацію діяльності органів виконавчої влади та взаємодію з органами місцевого самоврядування з питань, віднесених до компетенції МІП; моніторинг інформації у вітчизняних та іноземних засобах масової інформації; узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до компетенції Міністерства; утворення спеціалізованих експертних рад МІП, забезпечення здійснення реформ засобів масової інформації щодо поширення суспільно важливої інформації [13].

Слід визнати, що формування й діяльність Міністерства викликали вельми неоднозначні оцінки в суспільстві. З одного боку, сам чинник формування урядової структури з контролюючими функціями у сфері інформації сприймався в певних колах журналістського середовища (включаючи міжнародний рівень) у вимірі обмеження свободи слова та невиправданої витрати державних коштів з тенденцією оскарження створення Міністерства в судовому порядку [14], а з іншого боку, діяльність МІП викликала критичні зауваження окремих представників політикуму з огляду на неналежне та неефективне виконання покладених на нього завдань, зокрема, щодо розроблення програмних документів у сфері захисту інформаційного простору України від зовнішнього інформаційного впливу, проведення досліджень впливу результатів діяльності засобів масової інформації на суспільну свідомість [15]. Функціонування Мінінформполітики не було позбавлене скандалів з огляду на викриття в листопаді 2015 року у складі Громадської (наглядової) ради міністерства двох співробітників сепаратистського каналу «Новороссія ТВ», діяльність яких мала дискредитуючий характер щодо мети й завдань установи [16].

Комплекс зазначеного (попри певні успіхи МІП насамперед у сфері формування системи стратегічних комунікацій) можна сприймати як підґрунтя ліквідації Міністерства. Втім, на увагу заслуговує чинник зміни політичної (зокрема, інформаційної) кон'юнктури в суспільстві після президентських і парламентських виборів 2019 року, що привело до змін не тільки персонального складу уряду, але й структури, кількості та функцій центральних органів виконавчої влади. Ці зміни безпосередньо зачепили МІП, на базі якого, відповідно до Постанови КМ України від 2 вересня 2019 року, створено Міністерство культури, молоді та спорту з покладанням на утворений центральний орган виконавчої влади завдань та функцій Міністерства культури і Міністерства молоді та спорту, що ліквідовувалися.

Втім, вже в березні 2020 року відбулись нові трансформаційні зміни в межах КМ України з реорганізацією Міністерства культури, молоді та спорту на Міністерство культури та інформаційної політики, а також відновлення як відокремленого відомства Міністерства молоді та спорту. Такі кроки слід сприймати як об'єктивні з урахуванням надскладності повноцінної реалізації управлінських функцій держави в трьох різновимірних сферах суспільного життя, а саме культури, інформаційної безпеки, молодіжної та спортивної політики, в межах одного Міністерства та необхідності посиленої уваги держави до сфери інформаційної політики в умовах гібридної війни. Проблемою, зокрема, залишалось те, що, попри заяви прихильників, реформування Мінінформполітики з Офісу президента України про збереження функціоналу відомства, корегування початкових завдань, поставлених перед Міністерством культури, молоді та спорту, з приділенням більшої уваги протидії російській пропаганді та реалізації інших важливих напрямів забезпечення інформаційної безпеки (зокрема, формування й просування позитивного іміджу України) не отримало необхідного рівня. Як зазначали щодо цього представники експертного середовища, серед функцій МКМС дезінформація взагалі не згадується. Водночас позитивний імідж постає лише в контексті міжнародної площини, а формування позитивного іміджу країни для її громадян відсутнє [17].

Натомість якщо звернутись до установчих документів Міністерства культури та інформаційної політики, то можна побачити, що окреслення завдань відомства у сфері інформаційної політики набуло розгорнутого характеру, значною мірою на виклики гібридної війни. Так, відповідно до «Положення про Міністерство культури та інформаційної політики», відомство (попри орієнтири у сфері культури) набуло значних повноважень законодавчого, регуляторного, освітнього, виховного характеру у сфері інформаційної політики [18].

МКІП, зокрема, визначає перспективи та пріоритетні напрями розвитку у сферах культури та мистецтв, інформаційного суверенітету (щодо повноважень з управління цілісним майновим комплексом Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»), інформаційної безпеки України; бере участь у формуванні державної інформаційної політики; вживає заходів щодо захисту прав громадян на вільне збирання, зберігання, використання й поширення інформації, зокрема на тимчасово окупованих територіях, відповідно до покладених на МКІП завдань; здійснює в межах повноважень, передбачених законом, координацію діяльності органів виконавчої влади та взаємодію з органами місцевого самоврядування з питань, віднесених до компетенції МКІП; надає методичну та практичну допомогу засо-

бам масової інформації у сфері інформаційного суверенітету України (щодо повноважень з управління цілісним майновим комплексом Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ») та інформаційної безпеки; бере участь у формуванні єдиного інформаційного простору, сприянні розвитку інформаційного суспільства; розробляє заходи щодо запобігання внутрішнього й зовнішнього інформаційного впливу, який загрожує інформаційній безпеці держави, суспільства, особи; розробляє та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України проекти нормативно-правових документів щодо інформування громадськості з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України; розробляє плани заходів щодо сприяння незалежності засобів масової інформації, захисту прав журналістів та споживачів інформаційної продукції; організовує проведення досліджень впливу результатів діяльності засобів масової інформації на суспільну свідомість; сприяє розбудові в Україні системи державних стратегічних комунікацій; розробляє разом з МЗС плани заходів та програмні документи щодо позиціонування України у світі; сприяє дотриманню в Україні свободи слова; розробляє та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України програмні документи у сфері захисту інформаційного простору України від зовнішнього інформаційного впливу; забезпечує моніторинг інформації у вітчизняних та іноземних засобах масової інформації; утворює спеціалізовані експертні ради [18].

Комплексність функціоналу Міністерства виокремлює особливість його позиції в системі забезпечення інформаційної безпеки країни. Водночас схожі підходи до регулювання діяльності у сфері інформаційної безпеки; запобігання внутрішнього й зовнішнього інформаційного впливу, який загрожує інформаційній безпеці держави, суспільства, особи; участі у формуванні державної інформаційної політики є притаманними іншим відомствам, що окреслює проблему дублювання повноважень органів у системі виконавчої влади щодо інформаційної політики. Йдеться, зокрема, про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення як конституційного, постійного колегіального, наглядового та регуляційного державного органу України в галузі телерадіомовлення, серед функціональних повноважень якого слід назвати контроль за дотриманням законодавства у сфері телерадіомовлення; участь у розробленні та реалізації державної політики у зазначеній сфері; здійснення аналізу стану телерадіомовлення в Україні [19]. В умовах гібридної війни це є захистом національного телерадіоінформаційного простору (через підтримку мовних квот на радіо та телебаченні), моніторингом телерадіоєфіру задля запобігання ворожих інформаційних впливів з можливістю реалізації санкційної політики щодо каналів,

чия діяльність становить загрозу політичній стабільності, національному суверенітету, територіальної цілісності України [20].

13 серпня 2014 року внаслідок відповідної Постанови Кабінету Міністрів (з подальшими змінами документа) до систем органів, відповідальних за інформаційну політику в умовах розгорнутої агресії РФ, було введено Державний комітет телебачення і радіомовлення як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого орієнтована на участь у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері. Основними завданнями Держкомтелерадіо, згідно з відповідним Положенням, є такі:

- узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розроблення пропозицій щодо вдосконалення зазначеного законодавства та внесення в установленому порядку проєктів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України на розгляд Міністра культури та інформаційної політики;

- виконання за дорученням Міністра культури та інформаційної політики за участю інших державних органів завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки;

- підготовка пропозицій щодо вдосконалення системи державного управління у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній, видавничій сфері та поліграфії;

- сприяння розвитку вітчизняних засобів масової інформації;

- забезпечення дотримання державної мовної політики у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері [21].

Схожість зазначених положень щодо Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Державного комітету телебачення і радіомовлення й Міністерства культури та інформаційної політики об'єктивно зумовлює необхідність більш чіткого формулювання їх повноважень або навіть об'єднання, принаймні на рівні Нацради з питань телебачення і радіомовлення та Держкомтелерадіо, тенденції, що знаходить підтримку як на рівні політикуму, так і на рівні Офісу Президента. Водночас завданням залишається більш чіткий розподіл повноважень, як і відповідальності щодо своїх компетенцій у системі інформаційної політики, низки інших центральних органів виконавчої влади, а саме Міністерства юстиції як головного органу із забезпечення реалізації державної правової політики; Міністерства освіти і науки та Міністерства молоді і спорту, орієнтованих на освітній та виховний чинники в інформаційній безпековій сфері; Міністерства закордонних справ, покликаного сприяти піднесенню міжнародного авторитету

України та забезпеченню її міжнародної підтримки, попри деструктивні інформаційні впливи агресора.

Окремої уваги потребує розподіл повноважень, як і з'ясування рівня відповідальності в системі інформаційної безпеки блоку силових структур, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, Національної політики, серед офіційно визнаних функцій яких у системі інформаційної безпеки, як у суспільстві загалом, так і в системі самих органів безпеки та оборони зокрема, слід назвати здійснення розвідувальної діяльності, виявлення та запобігання реалізації психологічно диверсійних операцій, забезпечення реалізації інформаційної політики у сфері оборони, підтримки правопорядку з виявленням порушень у системі інформаційної безпеки, захист державної таємниці. Специфікою функціонування зазначених структур залишається не тільки їх відчутна відокремленість від міністерств, орієнтованих переважно на гуманітарні цілі, але й проблемність міжвідомчої взаємодії, що ускладнює обмін інформацією, скоординованою та цілеспрямованою діяльністю, на противагу викликам інформаційної безпеки [22].

Так, надзвичайно важливим чинником в аспекті вдосконалення функціонування інституційного механізму забезпечення інформаційної безпеки як цілісної системи є посилення координації всіх його складових частин, представлених як гуманітарним, так і силовим блоками відомств. Загально-визнаною позицією в цьому аспекті є те, що така функція в системі інформаційної безпеки належить Раді національної безпеки і оборони України як координаційного органу з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Повноваження РНБО закріплені Конституцією України (ст. 107), а також Законом України «Про Раду національної безпеки і оборони» від 5 березня 1998 року з подальшими редакційними змінами за вимогами часу 2014–2019 років.

Відповідно до сфери інформаційної безпеки, до компетенцій РНБО належать такі:

- визначення стратегічних національних інтересів України, концептуальних підходів та напрямів забезпечення національної безпеки і оборони у політичній, економічній, соціальній, військовій, науково-технологічній, екологічній, інформаційній та інших сферах;

- удосконалення системи забезпечення національної безпеки та організації оборони, утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади у цій сфері;

- вжиття заходів політичного, економічного, соціального, воєнного, науково-технологічного, екологічного, інформаційного та іншого характеру відповідно до масштабу потенційних та реальних загроз національним інтересам України [23].

Так, компетентнісний потенціал РНБО передбачає функціональний вплив структури на координацію відомств, залучених до системи інформаційної безпеки. Прикладом таких утворень стала діяльність Міжвідомчих комісій з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при РНБО (від 2002 та 2009 років), до складу яких входило значне коло міністерств і відомств гуманітарного й силового блоків виконавчої влади.

У квітні 2014 року, в умовах розгортання агресії з боку РФ, за указом Президента України, в рамках РНБО було утворено інформативно-аналітичний центр, основним завданням якого було визначено забезпечення аналітичного та прогнозного супроводження діяльності Ради національної безпеки і оборони України щодо здійснення координації діяльності органів виконавчої влади з питань національної безпеки в інформаційній сфері [24], хоча діяльність цього центру виявилась обмеженою як щодо часового виміру (указ втратив чинність 28 травня 2015 року), так і стосовно можливості активної реалізації поставлених перед ним завдань внаслідок громадських засад свого функціонування [24].

14 квітня 2017 року внаслідок чергового етапу реорганізаційних змін, відповідно до указу Президента України, в структурі РНБО затверджується Служба з питань інформаційної безпеки, а відповідно до Указу Президента України від 18 жовтня 2019 року, – Служба з питань інформаційної безпеки і кібербезпеки. Втім, якщо вважати, що зазначені служби є внутрішніми організаційними підрозділами РНБО, нагальним залишається формування постійно діючої міжвідомчої координуючої структури у сфері інформаційної безпеки на кшталт Національного координаційного центру кібербезпеки, утвореного відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію кібербезпеки України» від 27 січня 2016 року [25]. Серед завдань такого Центру мають бути узгодження й координація діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони, які забезпечують інформаційну безпеку України. Серед напрямів діяльності Центру як функціональної структури при РНБО слід назвати визначення національних інтересів України з інформаційної безпеки, пріоритетних напрямів, стратегічних підходів до формування та реалізації державної інформаційної політики з виокремленням повноважень, сфери та рівня відповідальності залучених до цього структур.

Важливим аспектом діяльності Центру має стати налагодження зв'язків зі структурами громадянського суспільства, науковими та аналітичними центрами у сфері виявлення й нейтралізації загроз інформаційній безпеці. Функціонально на рівні РНБО мають діяти дорадчі та експертні ради за представництва визнаних фахівців з інформаційної політики, права щодо верифікації, зокрема,

ЗМІ стосовно відповідності їх діяльності законодавству та інтересам України.

Висновки. Формування інституційного механізму з чітко визначеними в горизонтальній площині інституціями, залученими до сфери інформаційної політики, і водночас налагодження системи координації інституційного механізму залишаються серйозними завданнями вищого керівництва країни, а саме Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, у вимірі визначення й подолання загроз інформаційній безпеці. За наявності політичної волі керівництва чітко діючий інституційний механізм має потенціал перетворення на вагомий політичний, силовий, гуманітарний інструмент щодо протидії антидержавним інформаційним впливам і стримування агресора в умовах гібридної війни.

Подальший напрям дослідження передбачає визначення шляхів налагодження двосторонньої та багатосторонньої міжвідомчої співпраці міністерств і відомств як у горизонтальній, так і у вертикальній площинах системи інформаційної безпеки; з'ясування інструментів координації суб'єктів реалізації і захисту державної інформаційної політики на рівні РНБО задля опрацювання стратегічних підходів держави до інформаційної сфери, найбільш раціонального і дієвого використання наявного інституційного потенціалу для протидії інформаційним впливам агресора.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сопілко І. Роль Закону України «Про основи національної безпеки України» в реалізації державної інформаційної політики України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 2. С. 78–81. URL: http://lsej.org.ua/2_2014/23.pdf.
2. Новицький А. Інституційна теорія формування інформаційного суспільства. *Соціологія права*. 2011. № 1. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39577/06-Novickiy.pdf?sequence=1>.
3. Присяжнюк М., Белошевич Я. Інформаційна безпека України в сучасних умовах. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2013. Вип. 30. С. 42–46.
4. Кормич Б. Організаційно-правові засади політики інформаційної безпеки України. Одеса : Юридична література, 2003. 472 с.
5. Стоєцький О. Суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки України: адміністративно-правові засади. *Інформаційне право*. 2009. № 11. С. 161–164.
6. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1997. № 10. Ст. 85. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Твердохліб О. Інституційне середовище формування та реалізації інформаційної політики в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2016. № 2. С. 165–171.
8. Доронін І. Правові проблеми визначення компетенції суб'єктів забезпечення кібербезпеки

України. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави* : збірник тез наукових доповідей науково-практичної конференції (Київ, 30 березня 2018 року) Київ : Національна академія СБУ, 2018. С. 62–64.

9. Щербина Л. Суб'єкти забезпечення національної безпеки. *України. Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави* : збірник тез наукових доповідей науково-практичної конференції (Київ, 30 березня 2018 року) Київ : Національна академія СБУ, 2018. С. 192–195.

10. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 року № 964-IV, втратив чинність 8 липня 2018 року, підстава – 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>.

11. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII, чинний, поточна редакція від 24 жовтня 2020 року, підстава – 912-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» : Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. *Доктрина інформаційної безпеки України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>.

13. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 2. Положення про Міністерство інформаційної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-%D0%BF#Text>.

14. Незалежна асоціація телерадіомовлення (НАМ) оскаржує в суді створення Міністерства інформаційної політики. URL: <https://detector.media/infospace/article/120258/2016-11-03-nam-oskarzhuiev-sudi-stvorennya-ministerstva-informatsiynoi-polityky>.

15. Комітет свободи слова розгляне пропозиції Ляшка звільнити Нацраду і ліквідувати МІП. URL: <https://detector.media/infospace/article/121472/2016-12-15-komitet-svobody-slova-rozglyane-propozytsii-lyashkavilnyty-natsradu-i-likviduvaty-mip>.

16. Громадська рада при Мінінформполітики припинила членство двох підозрюваних у пособництві сепаратистському каналу. 30 листопада 2015 року. URL: <https://ms.detector.media/media-i-vlada/post/15034/2015-11-30-gromadska-rada-pry-mininformpolityky-ptynyulya-chlenstvo-dvokhpidozryvanykh-u-posibnytstvi-separatystskomu-kanalu>.

17. Большешапов Є., Хмельовський О., Чупіс А. Міністерство інформаційної політики: світ ловив мене, та не спіймів. Міжнародний фонд Відродження. Київ : Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2020. URL: https://spa.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Policy-Paper_MIP.pdf?fbclid=IwAR3mGyKPoUBIB7ZXZysTmCK7TgKFzRvxVUMPbvjFneQiUOlckJs1SK7FR5l.

18. Деякі питання діяльності Міністерства культури та інформаційної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 року № 885 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 23 березня 2020 року № 231). Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text>.

19. Про національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23 вересня 1997 року № 538/97-ВР, чинний, поточна редакція від 3 липня 2020 року, підстава – 720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

20. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення : офіційний вебсайт. URL: <https://www.nrada.gov.ua>.

21. Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 р. № 341 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ 2017–2020 років). Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341-2014-%D0%BF#Text>.

22. Гавловський В. До питання налагодження міжвідомчого обміну інформацією. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави* : збірник тез наукових доповідей науково-практичної конференції (Київ, 30 березня 2018 року) Київ : Національна академія СБУ, 2018. С. 40–42.

23. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР, чинний, поточна редакція від 11 січня 2019 року, підстава – 2646-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

24. Про інформативно-аналітичний центр : Указ Президента України від 12 квітня 2014 року 398/2014, втратив чинність 28 травня 2015 року, підстава 285/2015. Положення про інформаційно-аналітичний центр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2014#Text>.

25. Про Національний координаційний центр кібербезпеки : Указ Президента України від 7 червня 2016 року № 242/2016, чинний, поточна редакція від 30 січня 2020 року, підстава – 27/2020. Положення про Національний координаційний центр кібербезпеки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/242/2016#Text>.

REFERENCES:

1. Sopilko I. 2014. Rol Zakonu Ukrainy "Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy" v realizatsii derzhavnoi informatsiynoi polityky Ukrainy [The role of the Law of Ukraine "On the Fundamentals of National Security of Ukraine" in the implementation of the state information policy of Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal* [Legal scientific electronic journal], № 2, pp. 78–81. URL: http://lsej.org.ua/2_2014/23.pdf [in Ukrainian].

2. Novytskyi A. 2011. Instytutsiina teoriia formuvannia informatsiynoho suspilstva [Institutional theory of formation of information society]. *Sotsiologhiia prava* [Sociology of law], № 1. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39577/06-Novickiy.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].

3. Prysiazhniuk M., Bieloshchych Ya. 2013. Informatsiina bezpeka Ukrainy v suchasnykh umovakh [Information security of Ukraine in contemporary condition]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Viiskovo-spetsialni nauky [Bulletin of Taras Shevchenko National University of

Kyiv. Military-special sciences], Vol. 30, pp. 42–46 [in Ukrainian].

4. Kormych B. 2003. *Orhanizatsiino-pravovi zasady polityky informatsiinoi bezpeky Ukrainy* [Organizational and legal principles of information security policy of Ukraine]. Odesa: Yurid.literatura [in Ukrainian].

5. Stoietskyi O. 2009. Subiekty zabezpechennia informatsiinoi bezpeky Ukrainy: administratyvno-pravovi zasady [Subjects of information security of Ukraine: administrative and legal principles]. *Informatsiine pravo* [Information law], № 11, pp. 161–164 [in Ukrainian].

6. Kontsepsiia (osnovy derzhavnoi polityky) natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Concept (basis of state policy) of national security of Ukraine]. 1997. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)* [Bulletin of the Verkhovna Rada], № 10, st. 85. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

7. Tverdokhlib O. 2016. Instytutsiine seredovyshe formuvannia ta realizatsii informatsiinoi polityky v Ukraini [Institutional environment of formation and implementation of information policy in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy*. Seriya: Derzhavne upravlinnia [Bulletin of the National University of Civil Protection of Ukraine. Series: Public Administration], № 2, pp. 165–171 [in Ukrainian].

8. Doronin I. 2018. Pravovi problemy vyznachennia kompetensii subiektiv zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy [Legal problems of determining the competence of cybersecurity entities in Ukraine]. *Aktualni problemy upravlinnia informatsiinoiu bezpekoiu derzhavy* : zb. tez nauk. dop. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 30 bereznia 2018 r.) [Actual problems of information security management of the state: collection of thesis of research reports of research and practical conference (Kyiv, March 30, 2018)], pp. 62–64. Kyiv: Nats.akad.SBU [in Ukrainian].

9. Shcherbyna L. Subiekty zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Subjects of national security of Ukraine]. *Aktualni problemy upravlinnia informatsiinoiu bezpekoiu derzhavy* : zb. tez nauk. dop. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 30 bereznia 2018 r.) [Actual problems of information security management of the state: collection of thesis of research reports of research and practical conference (Kyiv, March 30, 2018)], pp 192–195 [in Ukrainian].

10. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 p. № 964-IV, vtratyv chynnist 08.07.2018, pidstava – 2469-VIII [On the fundamentals of national security of Ukraine: Law of Ukraine of 19.06.2003, No. 964-IV, expired on 08.07.2018, the basis – 2469-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text> [in Ukrainian].

11. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy. Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII, chynnyi, potochna redaktsiia vid 24.10.2020, pidstava – 912-IX [On National Security of Ukraine: Law of Ukraine of 21.06.2018 No. 2469-VIII, current version of 24.10.2020, basis – 912-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [in Ukrainian].

12. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i obrony Ukrainy vid 29 hrudnia 2016 roku “Pro Doktrynu informatsiinoi bezpeky Ukrainy”. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25 liutoho 2017 roku № 47/2017. Doktryna informatsiinoi bezpeky Ukrainy [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of

December 29, 2016 “On the Doctrine of Information Security of Ukraine”. Decree of the President of Ukraine No. 47/2017 of February 25, 2017. Doctrine of information security of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> [in Ukrainian].

13. Pytannia diialnosti Ministerstva informatsiinoi polityky Ukrainy. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 sichnia 2015 r. № 2. Polozhennia pro Ministerstvo informatsiinoi polityky Ukrainy [Issues of activity of the Ministry of Information Policy of Ukraine. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of January 14, 2015 No. 2. Regulations on the Ministry of Information Policy of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

14. Nezalezhna asotsiatsiia teleradiomovlennia (NAM) oskarzhuie v sudi stvorennia Ministerstva informatsiinoi polityky [The Independent Broadcasting Association (NAM) is appealing the creation of the Ministry of Information Policy in court]. URL: <https://detector.media/infospace/article/120258/2016-11-03-nam-oskarzhuie-v-sudi-stvorennia-ministerstva-informatsiinoi-polityky> [in Ukrainian].

15. Komitet svobody slova rozghliane propozyitsii Liashka zvilnyty Natsradu i likviduvaty MIP [Freedom of Speech Committee will consider Lyashko's proposals to dismiss the National Council and liquidate MIP]. URL: <https://detector.media/infospace/article/121472/2016-12-15-komitet-svobody-slova-rozglyane-propozytsii-lyashka-zvilnyty-natsradu-i-likviduvaty-mip/> [in Ukrainian].

16. Hromadska rada pry Mininformpolityky prypynyla chlenstvo dvokh pidozriuvanykh u posibnytstvi separatystskomu kanalu. 30.11.2015. [Hromad Council under the Ministry of Information Policy has suspended the membership of two suspects in the separatist channel. 30.11.2015.]. URL: <https://ms.detector.media/media-i-vlada/post/15034/2015-11-30-gromadska-rada-pry-mininformpolityky-prypynyla-chlenstvo-dvokh-pidozryuvanykh-u-posibnytstvi-separatystskomu-kanalu> [in Ukrainian].

17. Bolsheshapov Ye., Khmelovskiy O., Chupis A. 2020. *Ministerstvo informatsiinoi polityky: svit lovyv mene, ta ne spiiimav*. Mizhnarodnyi fond Vidrozhennia [Ministry of Information Policy: the world caught me, but did not catch me. International Renaissance Foundation]. Kyiv : Unyversytetske vydavnytstvo PULSARY [in Ukrainian].

18. Deiaki pytannia diialnosti Ministerstva kultury ta informatsiinoi polityky. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 zhovtnia 2019 r. № 885 (iz zminamy, vneseny my zghidno z Postanovoio KM № 231 vid 23.03.2020). Polozhennia pro Ministerstvo kultury ta informatsiinoi polityky Ukrainy [Some issues of activity of the Ministry of Culture and Information Policy. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 16, 2019 No. 885 (as amended in accordance with the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 231 of March 23, 2020). Regulations on the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

19. Pro natsionalnu radu Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia: Zakon Ukrainy vid 23 veresnia 1997 r. № 538/97-VR, chynnyi, potochna redaktsiia vid

03.07.2020 r., pidstava – 720-IKh [On the National Council of Television and Radio Broadcasting of Ukraine: Law of Ukraine of September 23, 1997 No. 538/97-VR, current version of 03.07.2020, basis – 720-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

20. Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. Ofitsiinyi vebсайт [National Council of Television and Radio Broadcasting of Ukraine. Official website]. URL: <https://www.nrada.gov.ua/> [in Ukrainian].

21. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnyi komitet telebachennia i radiomovlennia Ukrainy. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 serpnia 2014 r. № 341 (iz zminamy, vnesenymy zghidno z postanovamy KM 2017–2020 rr.). Polozhennia pro Derzhavnyi komitet telebachennia i radiomovlennia Ukrainy [On approval of the Regulation on the State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 13, 2014 No. 341 (as amended in accordance with the resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine 2017–2020). Regulations on the State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Havlovskiy V. 2018. Do pytannia nalahodzhennia mizhvidomchoho obminu informatsiieiu [To the issue of establishing inter-information exchange of information]. *Aktualni problemy upravlinnia informatsiinoiu bezpekoiu derzhavy*: zb. tez nauk. dop. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 30 bereznia 2018 r.) [Actual problems of information security management of the state: collection of thesis of

research reports of research and practical conference (Kyiv, March 30, 2018)], pp. 40–42. Kyiv: Nats. akad. SBU [in Ukrainian]. 23. Pro Radu natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 5 bereznia 1998 r. № 183/98-VR, chynnyi, potochna redaktsiia vid 11.01.2019, pidstava – 2646-VIII [On the National Security and Defense Council of Ukraine: Law of Ukraine of March 5, 1998 No. 183/98-VR, current version of 11.01.2019, basis – 2646-VIII.]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

24. Pro informatyvno-analitychnyi tsentr. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12 kvitnia 2014 r. 398/2014, vtratyv chynnist 28.05.2015, pidstava 285/2015. Polozhennia pro informatsiino-analitychnyi tsentr [About information and analytical center. Decree of the President of Ukraine of April 12, 2014, 398/2014, expired on 28.05.2015, basis 285/2015. Regulations on information and analytical center]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2014#Text> [in Ukrainian].

25. Pro Natsionalnyi koordynatsiinyi tsentr kiberbezpeky. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 7 chervnia 2016 r. № 242/2016, chynnyi, potochna redaktsiia vid 30.01.2020, pidstava – 27/2020. Polozhennia pro Natsionalnyi koordynatsiinyi tsentr kiberbezpeky [About the National Coordination Center for Cybersecurity. Decree of the President of Ukraine No. 242/2016 of June 7, 2016, current edition of January 30, 2020, base – 27/2020. Regulations on the National Coordination Center for Cybersecurity]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/242/2016#Text> [in Ukrainian].

Institutional mechanism of information security of Ukraine in the context of hybrid war: nature and prospects of transformations

Pashkovkyi Viacheslav Frantsovych

Postgraduate Student
National Institute of Strategic Studies
Pirohova str., 7A, Kyiv, Ukraine

The article is focused on the process of formation, transformational changes and possible prospects for the development of the institutional mechanism as an important component of ensuring Ukraine's information security in the context of hybrid warfare. The purpose of the topic is to identify the problematic aspects of the current institutional mechanism in the field of information security with the outline of the prospects for improving its functioning as opposed to the information aggression of Russian Federation.

Consideration of institutional support for the information security of the country objectively involves the application of a systematic approach and at the same time a systematic method of analyzing its subjects as a holistic mechanism based on the internal relationship of its components. At the same time, among the research methods is a structural and functional approach, which provides for the analysis of the system of connection and interdependence of elements of the institutional mechanism in a single complex of its functioning. Among the research methods is political analysis, which provides an opportunity for analytical consideration of the system of functioning of elements of the institutional mechanism of information security policy with forecasting the prospects for its development.

The article outlines research and doctrinal approaches to determining the subjects of the institutional mechanism with a trend of transformational changes in the system of central authorities (responsible for the field of information security), which complicates the purposeful functioning of the mechanism as an integral system. Among the problematic aspects of institutional support for the sphere of information security is the disconnection of the ministries and agencies of the humanitarian and security bloc operating within its framework; duplication of the functional powers of institutions in the absence of a clearly established level of responsibility of the structures involved into the institutional mechanism.

It is noted that the prospect of improving the functioning of the institutional mechanism of information security may be related to the potential of the National Security and Defense Council (NSDC), in particular, in dimension of the formation of an inter-agency center as a monitoring, communicative, controlling body in the system of relevant structures. As an example – National Coordination Center for Cybersecurity, established in accordance with the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of January 27, 2016 "On the Cybersecurity Strategy of Ukraine".

Key words: institutional mechanism, information security, coordination, NSDC.